

SMELTER: Kvitøya på Svalbard kan få en temperaturstigning på opp mot 20 grader de neste 80 årene. Også Ny-Ålesund på vestkysten vil merke en betydelig oppvarming.

Vinteren på Svalbard kan bli 20 grader varmere innen 80 år:

For varmt for Arktis

TOK TEMPEN: Svalbard varmes opp dramatisk hurtig, og kan snart ikke regnes som Arktis lenger, ifølge forskere.

KLIMA

Av Ole Magnus Rapp
(tekst og foto)

På Norsk Klimaservicesenter har ulike klimaekspertene og fagfolk fra flere institusjoner, blant dem Bjerknessenteret og Meteorologisk institutt, laget en framtidrapport.

Tallene de kommer med, er dårlig nytt for isbreene og dyrelivet på Svalbard. Innen

år 2100 vil vinteren på øygruppa bli i gjennomsnitt ti grader varmere. Lengst nord, på Kvitøya, vil temperaturen om 80 år være 20 grader høyere enn i dag.

Svalbard kan dermed få likt klima som Nord-Norge. Hvis det skjer, regnes det ikke lenger som en del av Arktis.

Tidligere har et punkt nord på Grønland blitt utpekt som det som «fryktes mest oppvarmet» på grunn av klimaendringer, med 7–8 grader i pluss.

Svalbard ligger på skillet mellom to klimasoner, og vil gradvis bli mer atlantisk og mindre arktisk, ifølge rapporten.

Dystre framtidsbilder

Klimaservicesenteret har laget framtidrapporten etter oppdrag fra Miljødirektoratet. De ble bedt om å regne ut konsekvensene dersom dagens utvikling innen CO₂-utslipp fortsetter i samme spor.

– Klimaendringene vil gjøre Svalbard mindre arktisk.

Øygruppa vil få mer kystklima og bli mindre tørt og kaldt, sier klimaforsker Herdis Motrøen Gjelten ved Meteorologisk institutt.

Under en konferanse der 20 år med miljøovervåking av Barentshavet og Svalbard ble presentert, fortalte Gjelten at norske myndigheter ønsket at «føre var»-prinsippet skulle følges for å være forberedt på framtidens klima.

– Dersom CO₂-utslippene globalt går ned, vil verden oppleve en økning på rundt én grad, mens Svalbard vil bli fire grader varmere, sier hun.

I et scenario med middels CO₂-utslipp vil temperaturen på Svalbard øke med 6–7 grader de kommende 80 år.

Med et høyt utslipps-scenario – at dagens utslipp fortset-

ter – vil årssnittet på Svalbard bli ti grader varmere innen år 2100.

Allerede begynt

– Internt på Svalbard blir det store forskjeller, der nordøstområdet får sterkeste oppvarming, sier Gjelten.

Men endringene i klimaet merkes allerede. Longyearbyen har nå hatt mer enn 100 måneder på rad med middeltemperatur over normalen. Samtidig trekker isbreene seg tilbake og havisen rundt øygruppa har i stor grad uteblitt.

Gjelten sier at vintrene vil innebære færre dager med snø, mer regn og økt fare for skred både sommer og vinter.

– Mot slutten av dette århundret vil Svalbard ha 40 prosent mer nedbør enn i dag, sier hun.

Under isen

– Vi vet at klimaendringene vil merkes spesielt sterkt i Arktis, sier professor Tor Eldevik, instituttleder for Geofysisk institutt ved Universitetet i Bergen og forsker ved Bjerknessenteret for klimaforskning.

Han synes det som skjer på Svalbard, er skremmende.

– Det er som om Svalbard kommer ut av isen, sier han og viser til at den langsiktige trenden kun går én vei.

I dag er Svalbard preget av permafrost og øygruppa er i vesentlig grad dekket av is-

FAKTA

Klima i nord:

■ Norsk klimaservicesenter består av fagfolk fra Meteorologisk institutt, Norges vassdrags- og eneridirektorat, forskningskonsernet Norce og Bjerknessenteret for klimaforskning ved Universitetet i Bergen.

■ For å forutse framtidens temperatur har forskerne brukt måleserier fra 1971–2000, og forskjøvet dem til 2071–2100.

■ Et resultat er at Svalbard får tre ganger mer oppvarming enn Oslo, og seks ganger sterkere enn gjennomsnittet for verden.

breer, men det vil endre seg betydelig i årene som kommer, forteller Eldevik.

Fastlandet vil ikke vil få en like dramatisk oppvarming, sier professoren, men nevner at lengre vekstsesong, mer ekstremvær og tidligere vårstart merkes allerede.

– Vi må huske at selv 1–1,5 grader oppvarming betyr mye for eksempel for hvordan snøgrensa kryper oppover fjellet, og for når nedbør kan falle som snø, sier han.

Eldevik etterlyser flere tiltak for å redusere utslipp av klimagasser, og påpeker at vi må være oppmerksomme på konsekvensene av å ikke foreta oss nok.

– Det skjer en del gledelige ting både globalt og i Norge for å redusere utslipp gjennom politikk og avtaler, men det er stadig mindre enn det som behøves, sier klimaforskeren.

«Mot slutten av dette århundret vil Svalbard ha 40 prosent mer nedbør»

HERDIS MOTRØEN GJELTEN, METEOROLOGISK INSTITUTT